

Regionkontoret
Hälso- och sjukvård
Camilla Falk
Hälso o sjukvårdsstrateg

Tjänsteskrivelse

Datum	Diarienummer
2020-11-10	RS200228

Regionstyrelsen**Svar på motion Tidsgräns för fri tolktjänst****Förslag till beslut**

Regionstyrelsen beslutar att föreslå Regionfullmäktige besluta att:

- avslå yrkandet att Regiondirektören får i uppdrag utreda möjligheten att göra tolkinhyrning till en egenavgift för patienter som bott i Sverige över tre år, med motiveringen att det inte finns lagstöd i att införa egenavgift för de grupper det berör inom de lagar som styr en god och patientsäker vård
- anse det som besvarat att telefon och videotolk används i största möjliga mån

Sammanfattning

I en motion daterad 2020 01 31 ”Tidsgräns för fri tolktjänst” föreslår Carita Boulwén och Sara-Lena Bjälkö Sverigedemokraterna, att Regiondirektören får i uppdrag att utreda möjligheten att göra tolkinhyrning till en egenavgift för patienter som bott i Sverige över tre år. Motionären yrkar vidare på att telefon/videotolk används i största möjliga mån. Regionkontoret föreslår att yrkandet om tidsgräns avslås samt att yrkandet om att använda telefon- och videotolk anses besvarat.

Bakgrund

I en motion till Regionfullmäktige daterad 2020 01 31 ”Tidsgräns för fri tolktjänst” föreslår Sverigedemokraterna att Regiondirektören får i uppdrag att utreda möjligheten att göra tolkinhyrning till en egenavgift för patienter som bott i Sverige över tre år. Motionärerna yrkar vidare på att telefon/videotolk används i största möjliga mån. Motionärerna menar att det i Sverige ges goda möjligheter att lära sig språket genom kostnadsfri undervisning i svenska för alla nyanlända och att det inte är annat än rimligt att man kan tala och förstå

grundläggande svenska efter 3 år i landet. Vidare menar motionärerna att om man inte kunnat lära sig svenska till den nivån att man kan föra samtal om sina besvär så är det befogat att inhyrning av tolk blir en egenavgift för patienten.

Motionärerna anser också att ett förstahandsval av telefon/videotolkning ger fördelar som effektivitet, mindre resor och att det kan vara lättare för patienten att berätta om sina åkommor inför en tolk man inte ser utan bara hör genom att man blir mer anonym.

Juridiskt perspektiv

Förvaltningslagen (FL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) reglerar rätten till språktolk när en person som inte behärskar svenska språket har kontakt med myndigheter.

HSL säger att målet för hälso- och sjukvården är en god hälso- och sjukvård på lika villkor för hela befolkningen. Vården och behandlingen ska så långt som det är möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Patienten ska ges upplysningar om sitt tillstånd och de behandlingsmetoder som finns till buds. Vården ska ges av respekt för människors lika värde och för den enskilda människans värdighet.

Hälso- och sjukvård ska enligt HSL bedrivas så att lagen för en god vård uppfylls. Det innebär bland annat att vården ska uppfylla patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet, främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen och vara lättillgänglig.

För hälso- och sjukvården finns dessutom ytterligare reglering i Patientlagen där det bland annat sägs att informationen till patienten ska anpassas till mottagarens ålder, mognad, erfarenhet, språkliga bakgrund och andra individuella förutsättningar. Det sägs också att den som ger informationen så långt som möjligt ska försäkra sig om att mottagaren har förstått innehållet i och betydelsen av den lämnade informationen. Tolken finns inte enbart till för patienten utan även för hälso- och sjukvårdspersonalen genom att de via tolken säkerställer att de utför sitt uppdrag enligt lag.

Utän tolkade vårdmöten finns det risk att patientsäkerheten inte når upp till kraven och det finns det finns risk för att patienter avstår från att söka vård trots att ett vårdbehov finns vilket kan leda till försenad vård.

Ersättning

Hälso- och sjukvården är en obligatorisk verksamhet som Region Halland är skyldig att bedriva. Målet för verksamheten är en god vård på lika villkor för hela befolkningen. Patienten ska få information om hälsotillstånd och behandling som hen kan ta till sig utifrån sina egna språkliga förutsättningar.

För att ta ut avgifter inom en obligatorisk verksamhet krävs lagstöd. Enligt Regionkontorets bedömning ger HSL inte utrymme för att ta ut avgifter för tolktjänster inom hälso- och sjukvården. Inte heller framgår av FL att en myndighet får ta ut avgift för tolkning för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt vid kontakt med myndigheten.

Regionkontoret bedömer därför att det inte är förenligt med gällande lagar att införa en avgift för tolktjänster när behov finns.

Tolktjänst i Region Halland

Region Halland har ett avtal med leverantör av tolkförmedlingstjänster till och från det svenska språket. Region Halland har fastställt en rutin för tolktjänster för hur tolktjänster ska användas för att säkerställa en god kvalitet för patient och verksamhet och samtidigt följa det avtal som regionen har tecknat. Beställare rekommenderas i rutinen att använda telefon- eller videotolk i första hand.

Regionkontorets bedömning

Eftersom det ut rättslig synpunkt inte finns stöd för att införa en treårsgräns för egenavgift för tolk och då det inte heller går att frånga den individuella prövning av behov som krävs vid varje vårdtillfälle föreslår Regionkontoret att yrkandet om vidare utredning avslås.

Eftersom nuvarande avtal lägger stor vikt på möjligheten att använda tolktjänster på distans och då en rutin upprättats som säger att telefon- och videotolk ska användas i första hand anser regionkontoret att yrkandet i denna del ska anse besvarat.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ekonomiska konsekvenser.

Regionkontoret

Jörgen Preuss
Regiondirektör

Martin Engstrand
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Bilaga:

Motion , Tidsgräns för fri tolktjänst

Styrelsens/nämndens beslut delges

Motionärer